

Ο,τι έχω γραφεί
στο γράμμα
ήν επικρίνεται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ XV

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΠΑΙΔΕΙΑ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΛΑΪΚΗ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ

1. Θεμελιακές επιδιώξεις και βασικοί στόχοι

Η δυνατότητα κινητοποίησης και αξιοποίησης του ανθρώπινου δυναμικού της Χώρας είναι η βασικότερη προϋπόθεση, όπως τονίζεται και στα Προκαταρκτικά, για την επίτευξη των κοινωνικών και πολιτικών επιλογών του Προγράμματος και, γενικότερα, για την πραγματοποίηση του σοσιαλιστικού μετασχηματισμού. Η παιδεία, η εκπαίδευση και η λαϊκή επιμόρφωση είναι, από το άλλο μέρος, τα ισχυρότερα μέσα για κατοχύρωση αυτής της δυνατότητας. Με αφετηρία αυτές τις θεμελιακές θέσεις της Κυβέρνησης, οι βασικές επιδιώξεις του Προγράμματος για το τρίπτυχο παιδεία - εκπαίδευση - λαϊκή επιμόρφωση, συνοψίζονται στα εξής:

Στην ελεύθερη και πολύπλευρη ανάπτυξη της προσωπικότητάς του ατόμου μέσα όμως από μια εκπαιδευτική διαδικασία και πρακτική, η οποία απαιτεί προσεκτική και ιεραρχημένη επιλογή στόχων με τελικό σκοπό την κατοχύρωση, μακροπρόθεσμα, της εκπαιδευτικής και πολιτιστικής αλλαγής. Στην αρμονική σύνδεση των εκπαιδευτικών και επαγγελματικών προτεραιοτήτων — πολλές φορές αντιφατικών — με γνώμονα πάντοτε την αρχή ότι η παιδεία είναι κοινωνικό αγαθό και η Πολιτεία έχει υποχρέωση να το διασφαλίζει για όλους τους πολίτες. Στην υποχρέωση της Πολιτείας να πληροφορεί αξιόπιστα, μέσα από τις διαδικασίες του δημοκρατικού προγραμματισμού, κάθε πολίτη για τις μελλοντικές προοπτικές απασχόλησης στους διάφορους τομείς της οικονομίας για τους οποίους τα άτομα μπορεί να ενδιαφέρονται περισσότερο, γι' αυτό, ίσως, έκαναν και τις εκπαιδευτικές τους επιλογές. Στην κοινωνική αναγνώριση της αξίας της εργασίας και στην αποσύνδεση των δικαιωμάτων για παιδεία - μόρφωση και για απασχόληση. Στην αναθεώρηση όλων των αναλυτικών προγραμμάτων με γνώμονα την ανάγκη διδασκαλίας σύγχρονων γενικών γνώσεων και τη δημιουργία μετατρέψιμων διπλοπληθυσμικών επαγγελματιών. Στη θεμελίωση ενός συστήματος λαϊκής επιμόρφωσης και εκλαϊκευσης των επιστημονικών γνώσεων που θ' αναπτύσσεται και θα κινείται παράλληλα προς το επίσημο εκπαιδευτικό σύστημα σε τρόπο ώστε να συμπληρώνει και να υποστηρίζει το ένα το άλλο. Και, τέλος, στη θεσμοθέτηση, την κατοχύρωση και την ουσιαστικοποίηση της λαϊκής συμμετοχής σε ό,τι αφορά τη χάραξη και την υλοποίηση της εκπαιδευτικής πολιτικής.

Η Κυβέρνηση έκρινε ότι, την υλοποίηση θεμελιακών επιδιώξεων σαν τις παραπάνω, δεν ήταν δυνατόν να την στηρίξει στο εκπαιδευτικό σύστημα που παρέλαβε. Στις δομές του αυτό το σύστημα ήταν τελείως ακατάλληλο (κάθετη δομή και συγκεντρωτική αντί της οριζόντιας και αποκεντρωτικής την οποία ευνοεί η Κυβέρνηση). Σε άλλα βασικά του στοιχεία (υλικοτεχνική υποδομή, διδακτικό και άλλο προσωπικό, αναλυτικά προγράμματα, διοίκηση και διαχείριση κτλ.) η κατάσταση κυμαινόταν μεταξύ τελείως ανεπιθύμητης και απλώς υποφερτής. Με γνώμονα αυτές τις διαπιστώσεις οι στόχοι αλλαγής του εκπαιδευτικού συστήματος — και όχι συντήρησης — συνοψίζονται στα εξής:

Στην αναμόρφωση των θεσμικών πλαισίων όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης και όλων των οργάνων και ιδρυμάτων του Υπουργείου Παιδείας — νέοι θεμελιακοί νόμοι για τη δομή και λειτουργία των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΑΕΙ), των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΤΕΙ), της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, κ.ά.

Στην αναμόρφωση των αναλυτικών προγραμμάτων όλων των κατηγοριών και βαθμίδων εκπαίδευσης. Στη σύνθεση του εκπαιδευτικού συστήματος με τις μακροχρόνιες ανάγκες της ελληνικής κοινωνίας και οικονομίας.

Στην κατάργηση των φραγμών για μόρφωση σε όλες τις βαθμίδες και κατηγορίες εκπαίδευσης (υποστήριξη της οριζόντιας και κάθετης κινητικότητας των διδασκόντων και διδασκομένων). Στην κατάργηση της ιδιωτικής εκπαίδευσης και την αρμονική ένταξή της στο Δημόσιο Εθνικό Σύστημα Παιδείας. Στη διασφάλιση ταχύρρυθμης αποκεντρωμένης και προγραμματισμένης εκπαίδευσης και επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών όλων των βαθμίδων. Και, τέλος, στην ανάπτυξη, από τώρα, ενός φιλόδοξου προγράμματος για μερική λύση μέσα στην πενταετία του κτιριακού — ενός από τα σοβαρότερα προβλήματα για όλες τις κατηγορίες και βαθμίδες εκπαίδευσης — και για ολική λύση στα μέσα της επόμενης πενταετίας σε ό,τι τουλάχιστον αφορά την περιοδική προσέλευση μαθητών στο σχολείο τους (μερικές μέρες της βδομάδας πρωί, μερικές απόγευμα).

Οι λιγότερο γενικοί στόχοι —αναλυτικά παρουσιάζονται στα Προκαταρκτικά — συνοψίζονται εδώ στους εξής: Στην κάλυψη μεγαλύτερου μέρους της κοινωνικής ζήτησης για προσχολική αγωγή (190 χιλιάδες θέσεις έναντι 150 χιλιάδων που είναι σήμερα) και στη δημιουργία των προϋποθέσεων για ολική κάλυψη μέσα στην επόμενη πενταετία. Στη δημιουργία ευνοϊκότερων συνθηκών διδασκαλίας και μάθησης για όλους στη δημοτική εκπαίδευση, και στην ανάπτυξη προγραμμάτων ειδικής εκπαίδευσης για όσα παιδιά χρειάζονται πράγματι τέτοια εκπαίδευση. Στην εδραίωση της ισοτιμίας γενικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης (ίδρυση περιορισμένου στην αρχή αριθμού ενιαίων πολυκλαδικών λυκείων, αλλά με προοπτική επέκτασης του θεσμού στις έδρες των νομών και στις άλλες πόλεις, εμπλουτισμός των αναλυτικών προγραμμάτων των γυμνασίων και λυκείων με νέα τεχνολογικά μαθήματα κ.ά.). Στην κατάλληλη στελέχωση και στον εξοπλισμό των σχολείων, ώστε να μπορούν να ανταποκρίνονται ισότιμα στις ανάγκες των νέων για είσοδο στην τριτοβάθμια εκπαίδευση (ισότιμες ευκαιρίες στο λύκειο, όχι στο φροντιστήριο).

Στην παροχή δυνατοτήτων εκπαίδευσης στο προπτυχιακό επίπεδο σ' ένα πολύ ευρύτερο φάσμα επιστημών, γραμμάτων και τεχνών για έναν σημαντικά μεγαλύτερο αριθμό σπουδαστών. Στην παροχή ανάλογων δυνατοτήτων εκπαίδευσης αλλά και ουσιαστικής έρευνας στο μεταπτυχιακό επίπεδο. Στην κατάργηση των Κέντρων Ανώτερης Τεχνικής - Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ΚΑΤΕΕ), και στην ίδρυση, με γνώμονα την ανάγκη για αυτοδύναμη ανάπτυξη του τόπου, Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΤΕΙ) που θα ανήκουν τυπικά και ουσιαστικά στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση. Και, τέλος, στην αρμονική σύζευξη ερευνητικών και εκπαιδευτικών αναγκών στα ιδρύματα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και στα κέντρα ερευνών.

Στους παραπάνω στόχους πρέπει να προστεθούν κι εκείνοι για τη συνεχιζόμενη εκπαίδευση και τη λαϊκή επιμόρφωση. Η Κυβέρνηση, σε αντίθεση με μια ελιτιστική νοοτροπία που καλλιιεργήθηκε στο παρελθόν, θεωρεί υποχρέωσή της να βρίσκεται σε συνεχή επικοινωνία με το Λαό από τον οποίο θέλει να αντλεί, άλλωστε, σε μόνιμη βάση, τη δύναμή της. Γι' αυτό στους βασικούς στόχους περιλαμβάνονται η ανάπτυξη, σε όσο το δυνατό ευρύτερη κλίμακα, προγραμμάτων συνεχιζόμενης εκπαίδευσης και λαϊκής επιμόρφωσης. Τα πρώτα προγράμματα θα αναπτύσσονται και θα υποστηρίζονται με γνώμονα την ανάγκη να διευκολύνεται η κινητικότητα της εργασίας με το μικρότερο δυνατό κοινωνικό και οικονομικό κόστος (καταπολέμηση της ανεργίας, μείωση της υποάπασχολησης, αύξηση της παραγωγικότητας κτλ.). Ενώ τα δεύτερα θα αναπτύσσονται με γνώμονα την ανάγκη εκλαΐκευσης των επιστημονικών και άλλων γνώσεων για να μπορέσει ο Λαός — παίρνοντας μέρος σε όλες τις φάσεις του δημοκρατικού προγραμματισμού — να αποκτήσει την καθοριστική δύναμη που του ανήκει στην εξέλιξη των οικονομικών και κοινωνικών μετασχηματισμών.

2. Μέτρα πολιτικής

Η υλοποίηση των παραπάνω επιδιώξεων και στόχων υποστηρίζεται από μια σειρά μέτρων πολιτικής και από ένα αριθμό αναπτυξιακών έργων. Τα βασικά μέτρα πολιτικής διατυπώνονται στα Προ-

καταρκτικά. Περισσότερο αναλυτικά τα μέτρα αυτά έχουν, κατά βαθμίδα, ως εξής:

α. Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

ι. Μέτρα για κατοχύρωση της λαϊκής συμμετοχής.

Ιδρύεται το Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας (ΕΣΥΠ) στο οποίο συμμετέχουν: εκπρόσωποι των Υπουργείων Παιδείας, Εθνικής Οικονομίας, Εσωτερικών, Πολιτισμού και Επιστημών, Έρευνας και Τεχνολογίας, Υγείας και Πρόνοιας, Προεδρίας (Υφυπουργείο Νέας Γενιάς), Χωροταξίας Οικισμού και Περιβάλλοντος, των πολιτικών κομμάτων που αντιπροσωπεύονται στη Βουλή, της Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων, της Γενικής Συνομοσπονδίας Εργατών Ελλάδας, της Πανελλήνιας Συνομοσπονδίας Γεωργικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων, της Γενικής Συνομοσπονδίας Αγροτικών Συλλόγων Ελλάδας, του Συνδέσμου Ελληνικών Βιομηχανιών, της Συνομοσπονδίας Γονέων και Κηδεμόνων Ελλάδας κ.ά., και το οποίο εισηγείται στην Κυβέρνηση θέματα εκπαιδευτικής πολιτικής, παιδείας, συνεχιζόμενης εκπαίδευσης και λαϊκής επιμόρφωσης. Ειδικότερα εισηγείται θέματα σχετικά με τη χάραξη των κατευθυντηρίων γραμμών της εκπαιδευτικής πολιτικής, την προσαρμογή του περιεχόμενου της εκπαίδευσης προς τα προγράμματα οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης του τόπου, την εφαρμογή του επαγγελματικού προσανατολισμού, τη διάρθρωση της εκπαίδευσης και τον προσδιορισμό των εξειδικεύσεων στην κατηγορία της τεχνικής - επαγγελματικής εκπαίδευσης σύμφωνα με τις ανάγκες της οικονομίας και κοινωνίας.

Θεσμοθετείται σε περιφερειακό επίπεδο, η Επιτροπή Παιδείας (με πρόεδρο το Νομάρχη και μέλη εκπροσώπους των μαζικών εκπαιδευτικών, κοινωνικών, επαγγελματικών και επιστημονικών φορέων του Νομού) η οποία εισηγείται στο Νομαρχιακό Συμβούλιο τα θέματα παιδείας και πολιτισμού, όπως π.χ. ίδρυσης, κατάργησης και συγχώνευσης σχολικών μονάδων, κατανομής πιστώσεων στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, οργάνωσης βιβλιοθηκών, ανάπτυξης προγραμμάτων συνεχιζόμενης εκπαίδευσης, λαϊκής επιμόρφωσης και άλλων πολιτιστικών εκδηλώσεων, οργάνωσης σεμιναρίων γονέων και κηδεμόνων κ.ά.

Θεσμοθετείται η Δημοτική ή Κοινοτική Επιτροπή Παιδείας (με πρόεδρο το δήμαρχο ή τον πρόεδρο της κοινότητας, ανάλογα, και μέλη εκπροσώπους των εκπαιδευτικών, των παραγωγικών τάξεων, και των άλλων αναπτυξιακών φορέων του δήμου ή της κοινότητας) η οποία επιλαμβάνεται — σε επίπεδο δήμου, γεωγραφικού διαμερίσματος ή κοινότητας — θεμάτων αναλόγων με εκείνα της Επιτροπής Παιδείας σε περιφερειακό επίπεδο. Σε επίπεδο σχολείου, τέλος, θεσμοθετούνται το Σχολικό Συμβούλιο και η Σχολική Επιτροπή με αρμοδιότητες την υγιεινή των μαθητών και τις διαπροσωπικές σχέσεις διδασκόντων διδασκόμενων και γονέων το πρώτο, και τη συντήρηση και τη διαχείριση της υλικοτεχνικής υποδομής η δεύτερη.

ii. Μέτρα για την οργάνωση και τη διοίκηση της σχολικής περιουσίας.

Επανεκτιμώνται ο ρόλος και η αποστολή των τεχνικών υπηρεσιών που είναι υπεύθυνες σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο για μελέτες, κατασκευές και επισκευές σχολικών κτιρίων και επαναπροσδιορίζονται οι αρμοδιότητές τους με κριτήρια την αποτελεσματικότητα, την οικονομία και την αποκέντρωση. Η κυριότητα των σχολικών κτιρίων μεταβιβάζεται στην Τοπική Αυτοδιοίκηση. Καταργούνται τα Σχολικά Ταμεία. Σε κάθε δήμο ή δημοτικό διαμέρισμα και σε κάθε Κοινότητα, εφόσον λειτουργεί δημόσιο σχολείο πρωτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ιδρύεται Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου με τον τίτλο Εφορεία Σχολείων το οποίο (α) έχει δική του περιουσία την οποία αποκτά με κάθε νόμιμο τρόπο, β) διοικείται από τον πρόεδρο και τα μέλη της Επιτροπής Παιδείας που αναφέρθηκε ήδη στα μέτρα για κατοχύρωση της λαϊκής συμμετοχής και γ) έχει ως αποστολή την εξεύρεση και διάθεση πόρων για την ανέγερση ή επέκταση διδακτηρίων στην περιοχή της αρμοδιότητάς του. Ο Οργανισμός Σχολικών Κτιρίων περιορίζεται, πλέον, σε επιτελικές λειτουργίες (σχεδιασμός σχολικών εγκαταστάσεων ανάλογα με τις ιδιομορφίες κάθε περιοχής και σε αρμονική σύνδεση με τα χωροταξικά και ρυθμιστικά σχέδια του Υπουργείου Χωροταξίας) και μόνον στο Λεκανοπέδιο της Αττικής μπορεί να συμβάλει και στην κατασκευαστική προσπάθεια (δευτερεύουσα δραστηριότητα).

Σχολικά κτίρια που χρησιμοποιούνται για τη στέγαση δημόσιων σχολείων — πολύ περισσότερο

κτίρια που δεν χρησιμοποιούνται για στέγαση — μπορούν με πρόταση της Επιτροπής Παιδείας και απόφαση του Νομάρχη να χρησιμοποιούνται για άλλες χρήσεις κοινής ωφέλειας και πολιτισμού εφόσον δεν αποβαίνει σε βάρος του εκπαιδευτικού έργου των σχολείων. Σε κάθε σχολείο πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ιδρύεται σχολική βιβλιοθήκη για χρήση των μαθητών, του διδακτικού προσωπικού και των κατοίκων της περιοχής του σχολείου. Όπως οι υποχρεώσεις κατασκευής έτσι και οι υποχρεώσεις επισκευής και συντήρησης των σχολικών κτιρίων και οι υποχρεώσεις λειτουργίας (καθαριότητα, θέρμανση, φωτισμός, προμήθεια εποπτικών μέσων, βιβλίων για τις βιβλιοθήκες κτλ.), μεταβιβάζονται στην Τοπική Αυτοδιοίκηση (Επιτροπές Παιδείας των σχολείων) και γίνονται εξολοκλήρου από πόρους που επίσης μεταβιβάζονται στην Τοπική Αυτοδιοίκηση.

iii. Μέτρα για τον επιστημονικό σχεδιασμό της εκπαιδευτικής πολιτικής.

Καταργείται το Κεντρο Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμόρφωσης (ΚΕΜΕ) και επανιδρύεται το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο το οποίο απαλλάσσεται από διοικητικές λειτουργίες τριβής, επαναπροσδιορίζεται η γνωμοδοτική ερευνητική και άλλη επιστημονική του αποστολή και συνδέεται με το φυσικό κορμό του εκπαιδευτικού κόσμου της χώρας, με τα ιδρύματα της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, με τα Ερευνητικά Ιδρύματα της Χώρας, και με τις διαδικασίες του δημοκρατικού προγραμματισμού. Παράλληλα θεσμοθετούνται έξι κεντρικά εκπαιδευτικά συμβούλια τα οποία θα ενεργούν ως γνωμοδοτικά - εισηγητικά όργανα. Τα υπόψη όργανα — τα οποία σχεδιάζονται να λειτουργήσουν ως όργανα υποδοχής νέων επιστημονικών μηνυμάτων (αξιοποίηση σε προσωρινή βάση, όχι σε μόνιμη, των επιστημονικών επιδόσεων και των εμπειριών νέων επιστημόνων) και ως όργανα αποστολής νέων επιστημονικών μεθόδων και καινοτομιών (διδασκαλίας, διοίκησης, διαχείρισης, κτλ. του εκπαιδευτικού συστήματος) — πρόκειται να είναι: το Συμβούλιο Προσχολικής Αγωγής (ΣΠΑ), το Συμβούλιο Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (ΣΠΕ), το Συμβούλιο Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (ΣΔΕ), το Συμβούλιο Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΣΕΠ), το Συμβούλιο Ειδικής Αγωγής (ΣΕΑ), και το Συμβούλιο Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών (ΣΕΕ).

Στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων των παραπάνω συμβουλίων εντάσσονται: Η κατάργηση των πρότυπων σχολείων που στην πραγματικότητα είναι προνομιακά σχολεία και η δημιουργία καθαρά πειραματικών σχολείων. Η ένταξη στο επίσημο εκπαιδευτικό σύστημά της καλλιτεχνικής παιδείας και εκπαίδευσης. Ο συντονισμός, στους υπό θεώρηση εκπαιδευτικούς χώρους, των προγραμμάτων των άλλων υπουργείων με εκείνα του Υπουργείου Παιδείας με κριτήρια την αποτελεσματικότητα, την οικονομία, τη διασφάλιση της στάθμης σπουδών και την αποφυγή επικαλύψεων. Η αξιολόγηση του έργου και της αποστολής του Οργανισμού Έκδοσης Διδακτικών Βιβλίων (ΟΕΔΒ) και του Εργοστασίου Κατασκευής Εποπτικών Μέσων Διδασκαλίας και η αναμόρφωσή τους με γνώμονα την αποτελεσματικότητά τους και την εξοικονόμηση δημοσίου χρήματος. Ο εκσυγχρονισμός, η ανάπτυξη και η κοινωνικοποίηση του θεσμού της ειδικής αγωγής και της ειδικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και αποκατάστασης. Πιο συγκεκριμένα γίνεται αντικατάσταση όλων των σημερινών δομών με νέες, εξυγιαίνεται ο ρόλος της ιδιωτικής πρωτοβουλίας, και αναπτύσσονται προγράμματα στο σχολείο και στον περίγυρο του σχολείου που αποσκοπούν στην κοινωνική αποπεριθωριοποίηση και ένταξη παιδιών και γονιών στο κοινωνικό σύνολο.

iv. Μέτρα για άμβλυνση οικονομικών κοινωνικών και άλλων ανισοτήτων.

Καταργούνται οι Πανελλήνιες Εξετάσεις, οι οποίες είχαν σχεδιαστεί με σκοπό την εξισορρόπηση μιας μεγάλης ζήτησης πανεπιστημιακής εκπαίδευσης με μια μικρή προσφορά θέσεων, και αντικαθίστανται με ένα δικαιότερο μηχανισμό επιλογής εκείνων που θα συνεχίζουν σπουδές σε ιδρύματα της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (αύξηση του αριθμού εισακτέων, δέσμες, απεριόριστος αριθμός συμμετοχών στις σχετικές εξετάσεις κ.ά.). Για ελαχιστοποίηση και σταδιακή εξάλειψη της ανάγκης των νέων να καταφεύγουν σε ιδιωτικά φροντιστήρια, ιδρύονται σε ολόκληρη τη χώρα περισσότερα από 220 Μεταλυκειακά Προπαρασκευαστικά Κέντρα. Τέλος ιδρύονται μέσα στο 1984 τα πρώτα Ενιαία Πολυκλαδικά Λύκεια (τρία στην Αθήνα και ανά ένα στον Πειραιά, Πάτρα, Βόλο, Κατερίνη και Βέροια) και σχεδιάζεται η ίδρυση μέχρι το τέλος του 1985 δώδεκα νέων με τελικό στόχο τη λειτουργία στο τέλος της πενταετίας 40 τουλάχιστον Ενιαίων Πολυκλαδικών Λυκείων. Παράλληλα θα γίνει, αυτή τη πενταετία, ο σχεδιασμός για ίδρυση την επόμενη πενταετία όλων εκείνων των μονάδων που χρειάζονται

για μια δυναμική ανάπτυξη της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, ισόρροπη προς την Πρωτοβάθμια και την Τριτοβάθμια, αλλά σε αρμονική σχέση, ταυτόχρονα, με τις αντίστοιχες ανάγκες της ελληνικής οικονομίας.

ν. Μέτρα για την εκπαίδευση και επιμόρφωση του προσωπικού.

Για τη διατήρηση, βελτίωση ή ενίσχυση της επιστημονικής στάθμης του διδακτικού και μη διδακτικού επιστημονικού προσωπικού, στα σημαντικότερα μέτρα πολιτικής εντάσσονται: Η χορήγηση, με αυστηρά αντικειμενικά κριτήρια επιλογής, υποτροφιών σε νέους εκπαιδευτικούς και διοικητικούς υπαλλήλους που έχουν τη φιλοδοξία και τη διάθεση για μεταπτυχιακές σπουδές και έρευνα στο εσωτερικό ή και το εξωτερικό. Η αξιοποίηση των εκπαιδευτικών και διοικητικών υπαλλήλων που έχουν κάνει σοβαρές μεταπτυχιακές σπουδές. Η εναλλαγή στελεχών σε διοικητικά, διδακτικά και ερευνητικά καθήκοντα. Η κατάργηση, μόλις αρχίσουν να λειτουργούν τα παιδαγωγικά τμήματα στα πανεπιστήμια, των Διδασκαλείων Μέσης και Δημοτικής Εκπαίδευσης. Ο επαναπροσδιορισμός της αποστολής των σχολών επιμόρφωσης λειτουργών μέσης και δημοτικής εκπαίδευσης (γενικής και τεχνικής - επαγγελματικής). Για βελτίωση, τέλος της απόδοσης και, γενικά, για ανύψωση της επαγγελματικής στάθμης του μέσου προσωπικού (διοικητικού, βοηθητικού, διδακτικού κ.ά.) θα αναπτυχθούν, στα πλαίσια γενικότερων στόχων, ειδικά προγράμματα ταχύρρυθμης εκπαίδευσης και επιμόρφωσης του εν λόγω προσωπικού στο κέντρο και στην περιφέρεια.

β. Τριτοβάθμια Εκπαίδευση

Στα πλαίσια υλοποίησης σχετικού στόχου για αναβάθμιση της τεχνολογικής εκπαίδευσης, ιδρύονται ως αυτοδιοικούμενα ΝΠΔΔ τα ΤΕΙ Αθήνας, Θεσσαλονίκης, Πειραιά, Πάτρας, Λάρισας με παραρτήματα στη Λαμία και την Καρδίτσα, Ηρακλείου με παράρτημα στα Χανιά, Καβάλας, Κοζάνης με παράρτημα στη Φλώρινα, Χαλκίδας, Σερρών, Μεσολογγίου με παράρτημα στο Καρπενήσι και σχεδιάζεται η ίδρυση του ΤΕΙ Ιωαννίνων. Μέσα από τις διατάξεις του θεμελιακού νόμου που τα ιδρύει (Ν. 1404/83) κατοχυρώνονται το άσυλο, οι ακαδημαϊκές ελευθερίες στη διδασκαλία και την έρευνα, και η ελεύθερη και αδογμάτιστη διακίνηση των θεωρητικών και εμπειρικών γνώσεων. Παράλληλα θεσμοθετούνται και ιδρύονται τρία νέα συλλογικά όργανα: Το Συμβούλιο Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΣΤΕ), το Ινστιτούτο Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΙΤΕ), και τα Περιφερειακά Συμβούλια Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΠΣΤΕ).

Στις αρμοδιότητες του πρώτου — στο οποίο εκπροσωπούνται οι ίδιοι σχεδόν επιστημονικοί και άλλοι μαζικοί φορείς, που εκπροσωπούνται στο Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας και στο Εθνικό Συμβούλιο Ανωτάτης Παιδείας — περιλαμβάνονται: Η ίδρυση, κατάργηση, συγχώνευση, ή κατάτμηση ΤΕΙ, παραρτημάτων σχολών ή τμημάτων ΤΕΙ, με κριτήρια τις ανάγκες της οικονομίας. Ο επαγγελματικός προσανατολισμός σε συνδυασμό με την παρακολούθηση των τεχνολογικών και άλλων απαιτήσεων των διαφόρων επαγγελμάτων και τη συνεχή παρακολούθηση και αναθεώρηση του περιεχομένου σπουδών. Οι εκτιμήσεις του αριθμού εισακτέων στα ΤΕΙ. Η κατανομή των πιστώσεων στα ΤΕΙ. Ο καθορισμός των αναγκών σε τομείς εξειδίκευσης με κριτήρια τις αντίστοιχες απαιτήσεις των προγραμμάτων οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο. Η ανάπτυξη στα ΤΕΙ προγραμμάτων επιμόρφωσης για την ικανοποίηση αναγκών όχι μόνον προσωπικού των ΤΕΙ ή άλλων μονάδων της πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας ή τριτοβάθμιας εκπαίδευσης αλλά και προσωπικού των διαφόρων παραγωγικών κλάδων.

Το ΙΤΕ ιδρύεται ως συμβουλευτικό - επιστημονικό όργανο με κύρια αποστολή την παρακολούθηση της εσωτερικής οργάνωσης και λειτουργίας των ΤΕΙ. Πιο συγκεκριμένα παρακολουθεί τα θέματα: σύνταξης και τήρησης των εσωτερικών κανονισμών των ΤΕΙ, μεταγραφών και κατατάξεων των σπουδαστών, ισοτιμίας των τίτλων σπουδών, αξιολόγησης του διδακτικού και μη διδακτικού προσωπικού των ΤΕΙ, υποτροφιών μετεκπαίδευσης και επιστημονικής ή και εμπειρικής ενγένει ενημέρωσης του ίδιου προσωπικού, συνεργασίας δύο ή περισσότερων ΤΕΙ μεταξύ τους ή και με άλλα ιδρύματα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ή και με ερευνητικά κέντρα για να αχθεί σε έρας καλύτερα μια εκπαιδευτική ή ερευνητική αποστολή, κ.ά.

Ο τελευταίος τύπος συλλογικού οργάνου (ΠΣΤΕ) θεσμοθετείται και λειτουργεί στις έδρες των ΤΕΙ. Έχει πρόεδρο το Νομάρχη και μέλη εκπροσώπους των τοπικών, παραγωγικών, εργατικών και άλλων μαζικών φορέων. Ενεργεί πάντοτε ως συμβουλευτικό όργανο για θέματα, κυρίως, πρακτικής άσκησης των φοιτητών, απασχόλησης και επιμόρφωσης των αποφοίτων, ανταπόκρισης ή όχι προγραμμάτων των ΤΕΙ στις τοπικές ανάγκες, φοιτητικής μέριμνας, πολιτιστικών δραστηριοτήτων κ.ά.

Για την υλοποίηση, τέλος, σχετικών στόχων στην ανώτατη εκπαίδευση (παρόχή δυνατοτήτων εκπαίδευσης σε ένα ευρύτερο φάσμα επιστημών, γραμμάτων και τεχνών, ίδρυση δεύτερου πανεπιστημίου στο Νομό Αττικής, του Αττικού Πανεπιστημίου, ανάπτυξη των περιφερειακών πανεπιστημίων που λειτουργούν σήμερα και ίδρυση τριών νέων — Αιγαίου, Ιονίου και Θεσσαλίας — επιστημονική θεμελίωση των παιδαγωγικών επιστημών και των επιστημών φυσικής αγωγής και αθλητισμού, ίδρυση μεταπτυχιακών σχολών και οργάνωση της έρευνας στα ΑΕΙ για την ικανοποίηση ταυτόχρονα ερευνητικών αναγκών κ.ά.) στα γενικά μέτρα πολιτικής περιλαμβάνονται: Η ίδρυση και λειτουργία δυο συλλογικών οργάνων, του Εθνικού Συμβουλίου Ανωτάτης Παιδείας (ΕΣΑΠ) και της Εθνικής Ακαδημίας Γραμμάτων και Τεχνών (ΕΑΓΕ), τα οποία κατοχυρώνουν τη λαϊκή συμμετοχή, τον επιστημονικό σχεδιασμό της εκπαιδευτικής πολιτικής στον υπό θεώρηση χώρο, και τον κοινωνικό έλεγχο. Η ίδρυση σχολών τεχνών (μουσικής, θεάτρου, κινηματογράφου, χορού, εικαστικών και άλλων τεχνών) με κριτήρια που διαγράφονται αναλυτικά στα Προκαταρκτικά. Η ανάπτυξη των πανεπιστημίων της περιφέρειας με ιδιαίτερη έμφαση σε τομείς, τμήματα και σχολές που λείπουν από τα ΑΕΙ του Κέντρου. Με γνώμονα το τελευταίο μέσα στην πενταετία θα ιδρυθούν:

Το Πανεπιστήμιο του Αιγαίου με τα εξής τμήματα: Ιατρικής. Επιστημών Περιβάλλοντος με έμφαση σε δύο κύριες κατευθύνσεις: στη μελέτη και αξιοποίηση του θαλάσσιου και υποθαλάσσιου χώρου του Αιγαίου η μία, και των ήπιων μορφών ενέργειας η άλλη (ηλιακή, αιολική, γεωθερμική και ενέργεια ωκεανών). Διοίκησης Επιχειρήσεων με επίκεντρο, σε πρώτη φάση, τις ναυτιλιακές και τουριστικές επιχειρήσεις. Μαθηματικών. Ιστορίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας με ιδιαίτερη έμφαση στις μελέτες του Αιγαίου τόσο σε σχέση με το ρόλο και την ιστορική πορεία του ελληνισμού και του ελληνικού έθνους όσο και σε σχέση με τις αλληλεπιδράσεις των ασιατικών και αφρικανικών λαών στην ιστορική πορεία τους στον ίδιο χώρο. Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης και Παιδαγωγικό Νηπιαγωγών.

Το Πανεπιστήμιο του Ιονίου με τμήματα: Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης και Διερμηνείας, Ιστορίας, Νομικών Σπουδών, Αρχαιολογίας και Βιβλιοθηκονομίας. Σε όλες τις περιπτώσεις πρόκειται για τμήματα που θα λειτουργήσουν για πρώτη φορά στον ελληνικό πανεπιστημιακό χώρο.

Το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας με τμήματα, σε πρώτη φάση, Γεωπονίας, Επιστημών Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού, Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης, και Παιδαγωγικό Νηπιαγωγών. Ταυτόχρονα θα πρέπει να εξασφαλιστούν, εντός της πενταετίας, οι προϋποθέσεις για την ίδρυση και άλλων τμημάτων (ιατρικής, ψυχολογίας, μηχανολόγων μηχανικών κ.ά.), γιατί έτσι υποστηρίζεται όχι μόνον η οικονομική και η κοινωνική ανάπτυξη του Θεσσαλικού χώρου, αλλά παράλληλα και η εκπαιδευτική αποκέντρωση και η αποσυμφόρηση των δύο μεγάλων πανεπιστημίων της χώρας (Αθήνας και Θεσσαλονίκης).

Το Αττικό Πανεπιστήμιο με τμήματα: Οικονομικής Επιστήμης, Πολιτικής Επιστήμης, Κοινωνιολογίας, Διοίκησης Επιχειρήσεων, Δημόσιας Διοίκησης, Αγροτικής Τεχνολογίας και Ανάπτυξης, Αγροτικής Παραγωγής, Βιομηχανικής και Ενεργειακής Τεχνολογίας και Ανάπτυξης, και Ψυχολογίας. Τα επτά πρώτα τμήματα θ' απορροφήσουν τις σημερινές δραστηριότητες της Ανωτάτης Εμπορικής, της Παντείου, της Ανωτάτης Βιομηχανικής Σχολής Πειραιώς και της Ανωτάτης Γεωπονικής Αθηνών που προβλέπεται να συγχωνευτούν με το Αττικό Πανεπιστήμιο. Τα δύο τελευταία τμήματα ιδρύονται για πρώτη φορά στον ελληνικό πανεπιστημιακό χώρο και εντάσσονται στο γενικότερο σκεπτικό ίδρυσης του Αττικού Πανεπιστημίου: τη σύγχρονη, δηλαδή, ανάπτυξη των κοινωνικών και τεχνολογικών επιστημών και την αρμονική σύνδεσή τους μέσα από μια διεπιστημονική θεώρηση και ανάπτυξη προγραμμάτων.

Με βάση αυτό το σκεπτικό κρίνεται σκόπιμο να μουν από τώρα οι βάσεις και να δημιουργηθούν «εν τη γενέσει» οι προϋποθέσεις, ώστε το Αττικό Πανεπιστήμιο να περιλάβει — όχι αναγκαστικά

αυτή την πενταετία — και τμήμα Κοινωνικών Λειτουργιών, Σχολή Γραμμάτων και Τεχνών (με τα ανάλογα τμήματα), Σχολή Παιδείας και Εκπαίδευσης (παιδαγωγικά τμήματα για νηπιαγωγούς και δασκάλους, αλλά και αντίστοιχα τμήματα εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης καθηγητών μέσης εκπαίδευσης — γενικής και τεχνικής επαγγελματικής — μεταπτυχιακά τμήματα σχεδιασμού, αξιολόγησης, διοίκησης και διαχείρισης του εκπαιδευτικού συστήματος κ.ά.), και Σχολή Θετικών Επιστημών (με τμήματα τουλάχιστον, μαθηματικών, στατιστικής και επιστημών Ηλεκτρονικών Υπολογιστών για την εκπαίδευση όχι κατανάγκη ενός μεγαλύτερου αριθμού σπουδαστών, στην εν λόγω σχολή, όσο για την υποστήριξη της εκπαιδευτικής και ερευνητικής αποστολής όλων των άλλων τμημάτων και σχολών και Πανεπιστημίου).

Στα μέτρα πολιτικής για την Ανωτάτη Εκπαίδευση περιλαμβάνονται ακόμα: Η πλήρης ανάπτυξη των ιατρικών σχολών και πανεπιστημίων Πατρών, Ιωαννίνων, Κρήτης και Θράκης και η ανέγερση αντίστοιχων μεγάλων και συγχρόνων νοσοκομειακών μονάδων. Η σύνταξη εσωτερικών κανονισμών όλων των ΑΕΙ. Η ίδρυση ΝΠΔΔ για τους σκοπούς που ορίζονται στο άρθρο 3 παραγρ. β του Ν. 1268/1982 (ανεύρεση και απόκτηση γης για τον προγραμματισμό των δημοσίων επενδύσεων, για τη χωροθέτηση και το συντονισμό των μελετών των κατασκευών και των επιβλέψεων κάθε φύσης πανεπιστημιακών εγκαταστάσεων όπως και για την προμήθεια όλου του απαραίτητου εξοπλισμού των ΑΕΙ). Η επανεκτίμηση του μηχανισμού χρηματοδότησης της Ανωτάτης Εκπαίδευσης και η επεξεργασία των λεπτομερειών ενός Γενικού Σχεδίου Χρηματοδότησης των ΑΕΙ σε αρμονία με το Ν. 1268/1982 απαλλαγμένο από τον αυστηρό κρατικό και άλλο έλεγχο.

γ. Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση και Λαϊκή Επιμόρφωση

Στα μέτρα πολιτικής για τη Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση και τη Λαϊκή Επιμόρφωση περιλαμβάνονται: Η ανάπτυξη με τη συνεργασία Υπουργείου Παιδείας, Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού, Υφυπουργείου Νέας Γενιάς, και Τοπικής Αυτοδιοίκησης, προγραμμάτων τεχνικής - επαγγελματικής εκπαίδευσης (ειδικευμένων τεχνικών) και ειδικών προγραμμάτων ταχύρρυθμης εκπαίδευσης.

Μεγάλη βαρύτητα και προτίμηση θα δοθεί στα προγράμματα επιμόρφωσης των νέων και ιδιαίτερα όσων επιχείρησαν αλλά απέτυχαν να εισαχθούν σε ιδρύματα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Επίσης στην ανάπτυξη ειδικών προγραμμάτων για τους παλιννοστούντες και τους εργαζόμενους. Για τη θεμελίωση, τέλος, της Λαϊκής Επιμόρφωσης τα σημαντικότερα μέτρα πολιτικής θα είναι η δημιουργία Γενικής Γραμματείας στο Υπουργείο Παιδείας στην οποία θα πέσει και η κύρια ευθύνη της υλοποίησης του Κανονισμού Λαϊκής Επιμόρφωσης και της δυναμικής ενγένη ανάπτυξης του θεσμού σε συνεργασία με όλους τους μαζικούς φορείς, την Τοπική Αυτοδιοίκηση, τους εκπαιδευτικούς της Πρωτοβάθμιας, Δευτεροβάθμιας και Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, και κάθε άλλον ειδικό: επιστήμονα, έμπειρο επαγγελματία ή έμπειρο τεχνικό.

3. Αναπτυξιακά έργα

Όπως τονίζεται στα Προκαταρκτικά, ένα από τα σοβαρότερα προβλήματα σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης είναι το κτιριακό. Για μια ικανοποιητική λύση, απαιτούνται 250 τουλάχιστον δισεκατομύρια δραχμές (150 για κατασκευές και 100 για οικόπεδα) σε τιμές 1982. Ποσόν, δηλαδή, που είναι αδύνατο να δαπανηθεί στην πενταετία του προγράμματος. Αναγνωρίζοντας αυτή την αδυναμία η Κυβέρνηση έβαλε τους εξής στόχους: Την αποπεράτωση μέσα στην πενταετία, εφόσον τούτο είναι τεχνικά δυνατόν, όλων εκείνων των έργων που εκτελούνταν την 31.12.1982. Το σχεδιασμό πριν το τέλος της πενταετίας — και την ένταξη σε σχετικά προγράμματα — όλων των έργων που χρειάζονται, ώστε να έχει λυθεί στα μέσα της επόμενης πενταετίας, στην πρωτοβάθμια και τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, το πρόβλημα της περιοδικής προσέλευσης μαθητών στο σχολείο τους (μερικές μέρες πρωί, μερι-

εκατ. δρχ. το καθένα και συνολικών πιστώσεων την πενταετία 3.210 εκατ. δρχ. σε τιμές 1982.

— 30 Κέντρα Επαγγελματικής - Τεχνικής Κατάρτισης (1ο, 2ο, και 3ο Αθήνας, Μεσολογγίου, Αιγίου, Καρδίτσας, Μυτιλήνης, Κομοτηνής, Θεσσαλονίκης, Γιαννιτσών, Αιγάλεω, Πυλαίας, Θεσσαλονίκης, Νέας Κρήνης Θεσσαλονίκης, 1ο Πειραιά, Σεπολίων, Καβάλας, Πύργου, Βόλου, Λαμίας, Κυπαρισσίας, Άρτας, Αμαλιάδας, Φλώρινας, Ιωαννίνων, Κατερίνης, Λάρισας, Άργους, Ναυπλίου, Σπάρτης και 3ο Πειραιά) προϋπολογισμού μεταξύ 100 και 600 εκατ. δραχμές το καθένα και συνολικών πιστώσεων στην πενταετία 4.045 εκατ. δραχμών.

— 13 Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης Ενηλίκων (Αιγάλεω, Ν. Ηρακλείου, Αγρινίου, Ιωαννίνων, Καλαμάτας, Χαλκίδας, Κοζάνης, Βέροιας, Κομοτηνής, Ρόδου, Καρδίτσας και Δράμας) προϋπολογισμού μεταξύ 110 και 325 εκατ. δραχμών το καθένα και συνολικών πιστώσεων στη διάρκεια της πενταετίας 1.550 εκατ. δραχμών.

Στα παραπάνω μεγέθη θα πρέπει να προστεθούν και οι πιστώσεις για την αποπεράτωση, συνέχιση ή έναρξη περισσότερων από 140 έργων ΑΕΙ συνολικού προϋπολογισμού 30.300 εκατ. δρχ. σε τιμές 1982 και αντίστοιχων συνολικών πιστώσεων στη διάρκεια της πενταετίας 18.300 εκατ. δραχμών. Πιο αναλυτικά οι πιστώσεις για κάθε ίδρυμα, με βάση τις κτιριολογικές μελέτες και τα οικονομικά ή άλλα στοιχεία που ήταν διαθέσιμα στην αρχή της πενταετίας, έχουν προεκτιμηθεί ως εξής: Πανεπιστήμιο Αθήνας 1.910 εκατ. δραχμές, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο 2.760 εκατ., Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης 2.300 εκατ., Πανεπιστήμιο Πάτρας 3.700 εκατ., Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων 1.330 εκατ., Αττικό Πανεπιστήμιο 1.900 εκατ., Πανεπιστήμιο Κρήτης 1.140 εκατ., Πανεπιστήμιο Θράκης 1.110 εκατ., Πολυτεχνείο Κρήτης 426 εκατ., Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών 5 εκατ., Πανεπιστήμιο Αιγαίου 600 εκατ., Πανεπιστήμιο Ιονίου 300 εκατ., και Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας 800 εκατ.

Σε σχέση με το παραπάνω πρόγραμμα Αναπτυξιακών Έργων στην Εκπαίδευση, είναι απαραίτητο να γίνουν οι εξής επισημάνσεις: Πρώτο, ότι 18,6 δισ. δρχ. — από τα 103 δισ. δραχμές που προϋπολογίζονται τα συνεχιζόμενα και νέα έργα Α' προτεραιότητας — αφορούν τις νέες νοσηλευτικές μονάδες των Πανεπιστημίων Ιωαννίνων, Πατρών, Κρήτης και Θράκης (ανά 6 δηλαδή δισ. δρχ. οι 3 πρώτες και 600 εκατ. η τελευταία). Κατά συνέπεια, το ποσοστό που εναπομένει για καθαρά αναπτυξιακά έργα στην εκπαίδευση είναι 84 δισ. δρχ. περίπου. Δεύτερο, ότι 11 τουλάχιστον δισ. δραχμές απαιτούνται για απαλλοτριώσεις και εξασφάλιση οικοπέδων εκτός των νόμων Αττικής και Θεσσαλονίκης. Αν πρέπει να υπολογιστούν τα ποσά όλων των απαλλοτριώσεων οι πιστώσεις που εναπομένουν για κατασκευές μειώνονται σημαντικά. Τρίτο, ότι ορισμένα έργα, που έχουν ενταχθεί στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων και εμφανίζονται σαν συνεχιζόμενα την 31.12.1982, δεν θα εντάσσονταν με τα σημερινά δεδομένα (π.χ. αναπτυξιακά έργα για τη στέγαση ιδρυμάτων που καταργούνται, συγχωνεύονται ή εντάσσονται σε ευρύτερες ενότητες κτλ.). Για ορισμένα από αυτά τα έργα η Κυβέρνηση δεν έχει άλλη εκλογή, είναι υποχρεωμένη — επειδή έχουν προχωρήσει σε μεγάλο βαθμό — να τα ολοκληρώσει. Για μερικά όμως άλλα επιβάλλεται να προβεί σε κάποιες επανεκτιμήσεις.

Με γνώμονα τα παραπάνω και με αφορμή τη θέση της Κυβέρνησης ότι η λύση του κτιριακού προβλήματος είναι δύσκολη, αν επιχειρηθεί μόνο μέσω του Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων (βλέπε Προκαταρκτικά), ένα από τα πρώτα μέληματα της Κυβέρνησης θα είναι η επανεκτίμηση των επενδυτικών προγραμμάτων όλων των ιδρυμάτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης όπως άλλωστε το απαιτεί και ο σχετικός στόχος, αλλά και η εφαρμογή του Ν. 1268/82 για τα ΑΕΙ και του Ν. 1404/83 για τα ΤΕΙ. Ως γνωστό τα κτιριολογικά και άλλα σχέδια των ιδρυμάτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σχεδιάστηκαν και προτάθηκαν με τρόπο ώστε να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις παλαιών προδιαγραφών και δομών του συστήματος (έδρα κτλ.). Σήμερα όμως έχει διαμορφωθεί μια νέα πανεπιστημιακή και εξωπανεπιστημιακή κατάσταση (π.χ. ρυθμιστικό σχέδιο Αθηνών, χωροταξικά σχέδια Υ-ΧΟΠ με βιομηχανικές και άλλες ζώνες κτλ.) που υποχρεώνει τις νέες πανεπιστημιακές αρχές αλλά και τα συλλογικά όργανα της Πολιτείας που θεσμοθετήθηκαν πρόσφατα (ΕΣΑΠ, ΕΑΓΕ, ΙΤΕ, ΣΤΕ), να επανεκτιμήσουν τα σχέδια ανάπτυξης των ιδρυμάτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Μια επανεκτίμηση — λιγότερο βεβαία επιτακτική — χρειάζεται να γίνει στο χώρο της μέσης εκπαίδευσης τη στιγμή που η Κυβέρνηση είναι αποφασισμένη α) να προχωρήσει στη σταδιακή ένταξη της ιδιωτικής

εκπαίδευσης στη δημόσια εκπαίδευση με τις προϋποθέσεις που διαγράφονται στα Προκαταρκτικά και β) να ιδρύσει τα Ενιαία Πολυκλαδικά Λύκεια, κατοχυρώνοντας έτσι, από κάθε άποψη, την ισοτιμία γενικής και τεχνικής - επαγγελματικής εκπαίδευσης.